

hoto výhodnějšího tarifu. Nárok žalobní jest tudíž svým důvodem opodstatněn. V dalším dovodil dovolací soud, že se nižší soudy nezabývaly s výší požadovaných částek a rozhodl, proto, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 12492.

Vlastník přirozené soukromé tekoucí vody není podle zákona povinen čistiti koryto.

Z prohlášení vlastníka potoka při jednání o jeho úpravě, že provede regulaci potoka, nenabyl práva na provedení regulace, kdo při tomto prohlášení vlastníka potoka nebyl smluvní stranou.

(Rozh. ze dne 31. března 1933, Rv II 904/31.)

Žalobci domáhali se na žalované kapitule (na Moravě) náhrady škody ze zaplavení zahrady potokem a spatřovali zavinění žalované v tom, že žalovaná nečistila řádně potok, nýbrž nechala ho zarůstí rákosem a zbahnití, ačkoliv k tomu byla jako vlastnice potoka a vlastnice, a uživatelka vodního díla podle zákona povinna, výslovně se k čištění potoka zavázala a jako propachtovatelka poškozeného pozemku byla povinna udržovati ho ve stavu vhodném k pěstování bobulových plodin. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok z poloviny důvodem po právu. Odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Prvý soud uvádí jako nespornou okolnost, že žalovaná jest knihovní majitelkou potoku O. Žalovaná tvrdí, že toto zjištění jest v rozporu se spisy, poněvadž žalovaná jest jen vlastníci koryta potoka, kdežto voda jím protékající jest vodou veřejnou. Avšak při přirozených potočištích tvoří koryto a voda potoční dohromady potok jako vlastní právní pojem, takže vzhledem k ustanovení §§ 408 a 409 obč. zák. a § 5 mor. vod. zák. ze dne 28. srpna 1870 čís. 70 z. zák. (§ 5 říšského vodn. zákona ze dne 30. května 1869 čís. 93 ř. zák.) průkazem vlastnictví k přirozenému korytu jest prokázáno i vlastnictví vodního toku. Ostatně jest tato okolnost pro rozhodnutí rozepře bezvýznamná. Není zákonnou povinností vlastníka potoka, by koryto potoka čistil. Neboť § 43 uved. zák. (§ 44 říš. vod. zák.) ustanovující povinnost k udržování a čištění kanálů, náhonů a jich příslušenství, vztahuje se jen na uměle zbudovaná zařízení, za které nelze považovati regulační opravu a úpravu dosavadního vodního koryta bez jeho přeložení a změny jak byla podle spisů okresní politické správy v H. provedena u potoka O. § 42 mor. vod. zák. (§ 43 říš. vod. zák.) vyslovuje jen všeobecnou zásadu o tom, jak mají býti stavby ochranné a regulační zřizovány a udržovány, nemá však ten význam, že by tyto výkony v přirozených vodních korytech byly zákonnou povinností pobřežního gruntovníka, jest to jeho právem, nikoli však jeho povinností. To vysvítá zejména z citace § 413 obč. zák. v tomto místě zákona a v § 44 mor. vod. zák. (§ 45 říš. vod. zák.). Žalobci poukazují sice k tomu, že žalovaná byla povinna udržovati v pořádku a čistiti celý potok, zejména však v místech, kde vznikla hrázka jako vlastnice a provozovatelka vodního díla, totiž regulace a zařízení s ní související. Avšak regulaci nelze uznati za vodní dílo, jaké má na mysli §§ 16, 17, 20 vod. zák. mor. (§§ 17, 21 říš.

vod. zák.), zejména pozůstává-li — jakž v souzeném případě — jen v opravě a úpravě dosavadního koryta, nýbrž pro regulační díla platí předpisy §§ 40 a násl. (§§ 42 a násl. říšs. vodního zákona). V dalším uvedl podrobně odvolací soud, že v prohlášeních žalované v protokolech ze dne 6. dubna 1914 a ze dne 8. srpna 1916 nelze spatřovati závazek k provedení ochranných a zajišťovacích opatření před škodlivými účinky vody v potoku O. Ke konci pak uvedl: Žalobci odůvodňují posléze žalobu tím, že žalovaná strana porušila povinnosti z pachtovní smlouvy, poněvadž neudržovala pozemky propachtované žalobcům v takovém stavu, aby mohly býti řádně užívány k účelu pachtovnímu, totiž k pěstování bobulových plodin. Avšak ani s tohoto hlediska není žaloba opodstatněna. Soud odvolací má za prokázáno, že žalobcům byl dán do pachtu pozemek, jehož dosud bylo užíváno jako louky, že se žalobci odhodlali zřídit si na tomto pozemku zahradičství, ačkoliv byli upozorněni, že louka jest v inundačním pásmu potoka O., a že se zavázali, po vyjití pachtu vrátiti pozemek v původním jeho stavu jak jim byl propachtován, tudíž jako louku. Povinnost žalované strany z pachtovní smlouvy k udržování propachtovaného pozemku v užitelném stavu vztahovala by se proto jen na louku, která — jak prvý soudce zjišťuje — by povodní byla bývala jen nepatrně poškozena. Poněvadž žalovaná strana, jak bylo shora uvedeno, nebyla ani podle zákona ani na základě soukromoprávního titulu povinna k čištění potočiště, nebyla k tomu povinna ani na základě pachtovní smlouvy, poněvadž povinnost z takové smlouvy záleží jen v udržování propachtovaného pozemku v užitelném stavu, nikoli v opatřeních, zabraňujících případnému poškození pozemku živelní pohromou, jakž vysvítá i z § 1104 obč. zák. Takový závazek strany žalované byli by museli žalobci při uzavření pachtovní smlouvy výslovně ujednatí, což však neučinili.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé napadají rozsudek odvolacího soudu pro nesprávné právní posouzení v otázce, že žalovaná nebyla povinna čistiti koryto potoka O., čímž prý jim vznikla škoda. Tvrdí, že tato povinnost plyne jednak z vodního zákona, jednak však ji žalovaná převzala při jednání o regulaci potoka a konečně plyne prý tato povinnost z pachtovního poměru. Ale odvolací soud správně seznal, že žalovaná nebyla ze žádného z uplatňovaných důvodů povinna čistiti koryto potoka. Není potřeba řešiti otázku, zda potok O. je vodou soukromou či veřejnou a zda žalobci byli povinni prokázat soukromý ráz této vody, jak míní žalovaná. Okolnost ta je nerozhodná. Zákon nikde neukládá vlastníku přirozené soukromé tekoucí vody povinnost čistiti koryto. § 413 obč. zák. stanoví jen právo držitelů pozemků (pobřežních) upevniti břehy proti vymílání a zakazuje zakládání děl a sadeb, která mění tok vody nebo mohou škoditi mlýnům, rybářství nebo jiným cizím právům. Při tom stanoví, že se podobná díla mohou díti jen se svolením politických úřadů. Také ani říšský ani moravský zemský zákon vodní (§ 10 odst. (3) obou těchto zákonů) neuložily vlastníku soukromé tekoucí vody povinnost k čištění koryta. Stanovily jen, že užíváním soukromé vody vlastníkem nesmí na-

stati právo jiného ohrožující znečištění vody, žádné takové zdouvání a žádné zatápění nebo zbahnění cizích pozemků. Ve sporném případě nejde o užívání vody žalovanou stranou a o škodu tímto užíváním vzniklou. § 3 moravského vodního zákona nestanoví také nic o povinnosti vlastníka soukromé tekoucí vody čistiti koryto. Z prohlášení žalované při jednání o úpravu potoka podle protokolu ze dne 6. dubna 1914 nelze vyvozovati její povinnost k náhradě škody. Podle onoho protokolu měla od pozemkové částice čís. 1405 vlevo a p. č. 1404/1 vpravo až k rybníku v délce asi 250 m provést regulaci podle potřeby v témže rozsahu, a je poznamenáno, že se zástupce žalované prohlášením k tomu zavázal. Protokol není zástupcem žalované podepsán a není v něm blíže uvedeno, kdy a vůči komu bylo učiněno ono prohlášení o převzetí takového závazku. V protokolu ze dne 8. srpna 1916 sepsaném při kolaudaci regulačních prací zavázal se zástupce žalované, že tato na svých pozemcích prodlouží regulaci na své útraty až k rybníku, vyžádav si lhůtu dvou až tří let. Při těchto prohlášeních žalované nebyli žalobci smluvní stranou, takže nenabyli smluvního práva na provedení regulace žalovanou kapitulou. Nemohlo jíti ani o smlouvu v jejích prospěch jako třetího podle § 881 obč. zák., protože tehdy ani nebyli účastni jednání, neměli tehdy ani spachtovanou louku, takže nemohlo býti pomýšleno ani na to, že mají jako třetí osoby nabýti nějakých práv z onoho prohlášení. Proto nemůže jíti o náhradu pro nesplnění smlouvy (slibu) a ježto také nejde o čin o sobě bezprávný, to jest o porušení nějaké zákonné povinnosti žalovanou, není opodstatněn nárok žalobců na náhradu škody vzniklé zátopou jejich zahrady, ani zákonem, ani podle oněch prohlášení žalované kapituly. Konečně nemůže jíti také o porušení pachtovní smlouvy a náhradu škody z tohoto důvodu. Jednak se žaloba neopírá o to, že žalovaná neudržovala pronajatý pozemek ve stavu k užívání způsobilém, jak to má na mysli § 1096 obč. zák., nýbrž o to, že nečistila koryto nespachtovaného potoka, jednak však nebyla žalobcům propachtována zahrada, na jejichž kultuře utrpěli zátopou škodu, nýbrž spachtovali louku a zahradu si zřídili na svůj vrub a nebezpečí.

Čís. 12493.

Likvidatorům družstva, opovídajícím výmaz firmy družstva (podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.) nelze uložit, by uveřejnili zrušení družstva i v »Ústředním oznamovateli«; stačí, uveřejnili-li zrušení družstva po třikráte v »Úředním listě Republiky Československé«.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1933, R I 230/33.)

Rejstříkový soud vrátil likvidatorům společenstva opověď výmazu firmy s tím, by usnesení o rozpuštění společenstva a s tím spojenou výzvu věřitelům, aby se přihlásili, uveřejnili třikráte v Úředním listě Československé republiky a v Ústředním oznamovateli. Rekurzí soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Podle § 40 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. musí býti zrušení společenstva po třikráte uveřejněno v listech k tomu určených. K uveřejňování